

การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 14
"Global Goals, Local Actions: Looking Back and Moving Forward 2021"
วันพุธที่ 18 สิงหาคม 2564

ประสิทธิผลของการปฏิบัติด้านสุขภาพตามนโยบายของภาครัฐเกี่ยวกับภัยแผ่นดินไหวในจังหวัดเชียงราย Effectiveness of Health Practices in Accordance with Government Policies about the Earthquake in Chiang Rai Province

กาญจนา ปินตาคำ^{1*} พัทชรินทร์ วินยางค์กุล² มณูเชษฐ์ มະโนธรรม³ ฐิติมา ทาสวรรณอินทร์⁴
และ ธนพนธ์ คำเที่ยง⁵

Kanjanar Pintakham^{1*}, Phatcharin Winyangkul², Manuchet Manotham³
Tithima Tasuwanin⁴, and Thanaphon Khamthiang⁵

^{1,2,3,4,5} อาจารย์สังกัดสำนักวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

^{1,2,3,4,5} Lecturer, School of Health Science, Chiang Rai Rajabhat University

*Corresponding author or. E-mail: number.vespa@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อศึกษาประสิทธิผลของการปฏิบัติด้านสุขภาพตามนโยบายของภาครัฐเกี่ยวกับแผ่นดินไหว ประชากร เป็นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการนำแผนแม่บทการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย จากแผ่นดินไหวและอาคารถล่ม ปี พ.ศ. 2557 อายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไปทั้งเพศชายและหญิงในจังหวัดเชียงรายตามแนวรอยเลื่อนแผ่นดินไหวทั้งสิ้น 14 พื้นที่ จำนวนพื้นที่ ละ 10คน เป็นจำนวนทั้งสิ้น 140 ราย เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่ส่วนที่ 1 แบบบันทึกข้อมูลส่วนบุคคล และส่วนที่ 2 ประเมินกระบวนการขับเคลื่อนแผนไปสู่การปฏิบัติด้านแผ่นดินไหวตามแผนปฏิบัติการด้านแผนแม่บทป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจากแผ่นดินไหวและอาคารถล่ม และส่วนที่ 3 แบบสอบถามการปฏิบัติตามแนวนโยบายแผ่นดินไหวในชุมชน วิเคราะห์ข้อมูลโดยสถิติที่ใช้ คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่าบุคลากรภาครัฐที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับการรับมือแผ่นดินไหวในพื้นที่และมีส่วนสำคัญในการนำนโยบายของภาครัฐไปดำเนินการและเป็นผู้ขับเคลื่อนแนวนโยบาย ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 85 ราย ร้อยละ 60.7 ช่วงอายุส่วนใหญ่ อายุ 44ปี – 55 ปี จำนวน 50 ราย ร้อยละ 35.7 ระดับการศึกษาส่วนใหญ่ระดับปริญญาตรี จำนวน 51 ราย ร้อยละ 36.4 มีความพร้อมของหน่วยงานในการนำนโยบายไปปฏิบัติ จำนวน 105 ราย ร้อยละ 75.0 ส่วนใหญ่ไม่เคยมีประสบการณ์กับการรับมือแผ่นดินไหวมาก่อน จำนวน 102 ราย ร้อยละ 72.9 ไม่สามารถนำนโยบายภาครัฐไปปฏิบัติได้ครอบคลุม จำนวน 65 ราย ร้อยละ 46.4 แต่มีแผนเตรียมความพร้อมในการรับมือแผ่นดินไหว จำนวน 94 ราย ร้อยละ 67.1 และผลของการวิจัยในการนำแนวนโยบายภาครัฐไปสู่การปฏิบัติแผ่นดินไหวในชุมชน พบว่า หน่วยงานมีการเตรียมความพร้อมก่อนเกิดขณะเกิดและหลังเกิดแผ่นดินไหว โดยรวมมากกว่าร้อยละ 50 และระดับการปฏิบัติตามนโยบายดินไหวในชุมชนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} \pm S.D. = 3.08 \pm 0.84$) ทั้งนี้ผลที่ได้จากงานวิจัยสามารถนำไปปรับใช้เพื่อการเตรียมความพร้อมรับมือแผ่นดินไหวในพื้นที่ต่อไป

การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 14
"Global Goals, Local Actions: Looking Back and Moving Forward 2021"
วันพุธที่ 18 สิงหาคม 2564

คำสำคัญ: ประสิทธิภาพ การปฏิบัติด้านสุขภาพ นโยบายภาครัฐ แผ่นดินไหว

Abstract

This survey research aimed to study the effectiveness of health practices following government policies on earthquakes. The Volunteer was involved in implementing a disaster prevention and mitigation master plan from the earthquake and building collapse in 2014, aged more than 18 years olds totaling 140 cases both males and females in Chiang Rai province. The instruments used to collect data consists of 3 parts; part 1, the personal record form, part 2, evaluating the process for driving the plan to seismic action according to the action plan of the master plan for disaster prevention and mitigation from earthquakes and building collapses (year 57), and part 3, the practice for implementation of the earthquake policy in community questionnaire. Data were analyzed used frequency, percentage, mean and standard deviation.

The results showed that government personnel who act on earthquake response in the area and play an important role in implementing government policies and driving policy guidelines. Most of them were male 60.7%, age range most 44 years - 55 years 35.7%, most of the education level at the bachelor's degree number of 36.4 %. There is a readiness of the agencies to apply the policy 75.0%, most of them had never experienced earthquake response 72.9%, failed to cover implement government policies 46.4% but there are plans to prepare for earthquakes 67.1%. The results of the research on the implementation of the government policy to implement earthquakes in the community found that the overview of the agency had to prepare more than 50% and practice level for implementation of the earthquake policy whole was at a medium level ($\bar{X} \pm S.D. = 3.08 \pm 0.84$). The results obtained from this research should be adapted for further earthquake preparedness in the area

Keywords: Effectiveness, Health practice, Government policy, Earthquake

บทนำ

ปัจจุบันสถานการณ์การเกิดภัยแผ่นดินไหวขนาดใหญ่ มีแนวโน้มที่จะมีความถี่ของการเกิดภัยบ่อยครั้งขึ้น ซึ่งก่อให้เกิดการสูญเสียชีวิต สูญหาย และทรัพย์สินเสียหายเป็นจำนวนมาก ส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจและสังคม การท่องเที่ยวและสภาพแวดล้อมทำให้การพัฒนาประเทศเกิดการชะลอตัวลง (กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย, 2557) จังหวัดเชียงรายเป็นจังหวัดหนึ่งที่เป็นพื้นที่เสี่ยง เนื่องจากมีกลุ่มรอยเลื่อนที่มีพลังพาดผ่านในพื้นที่จำนวน 5 รอยเลื่อน ได้แก่ 1) รอยเลื่อนแม่จัน โดยพาดผ่านพื้นที่อำเภอแม่จัน อำเภอเชียงแสน และอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย ในแนวทิศตะวันออกเฉียงเหนือ-ตะวันตกเฉียงใต้ 2)

การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 14
 "Global Goals, Local Actions: Looking Back and Moving Forward 2021"
 วันพุธที่ 18 สิงหาคม 2564

ในชุมชนและมุ่งเน้นให้ประชาชนมีการปฏิบัติตามนโยบายแผ่นดินไหวในชุมชน ซึ่งการดำเนินการดังกล่าว หากมีการนำสู่ชุมชนจะเกิดประโยชน์อย่างมากต่อประชาชนในชุมชน เนื่องจากจังหวัดเชียงราย เป็นพื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดแผ่นดินไหวพาดผ่านในพื้นที่จำนวน 5 รอยเลื่อน การเตรียมความพร้อมทั้งก่อนเกิดเหตุการณ์แผ่นดินไหว ขณะเกิดเหตุการณ์แผ่นดินไหว และหลังเกิดเหตุการณ์แผ่นดินไหวในชุมชนมีความจำเป็นอย่างยิ่ง คณะผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาประสิทธิผลของการปฏิบัติด้านสุขภาพตามนโยบายของภาครัฐเกี่ยวกับแผ่นดินไหว เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาวางแผนการขับเคลื่อนการปฏิบัติภัยแผ่นดินไหวในชุมชนให้เกิดเป็นรูปธรรมอย่างต่อเนื่องและยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาประสิทธิผลของการปฏิบัติด้านสุขภาพตามนโยบายของภาครัฐเกี่ยวกับแผ่นดินไหวในจังหวัดเชียงราย

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาการวิจัยเชิงพรรณนา เป็นการศึกษาประสิทธิผลของการปฏิบัติด้านสุขภาพตามนโยบายของภาครัฐเกี่ยวกับแผ่นดินไหว ของผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียตามแนวรอยเลื่อนแผ่นดินไหวจำนวน 14 พื้นที่ ในจังหวัดเชียงราย

วิธีการดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง เป็นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการนำแผนแม่บทการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจากแผ่นดินไหวและอาคารถล่ม ปี พ.ศ. 2557 อายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไปทั้งเพศชายและหญิงในจังหวัดเชียงรายตามแนวรอยเลื่อนแผ่นดินไหวทั้งสิ้น 14 พื้นที่ จำนวนพื้นที่ ละ 10 คน เป็นจำนวนทั้งสิ้น 140 ราย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 แบบบันทึกข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ศาสนา สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา

ส่วนที่ 2 การประเมินกระบวนการขับเคลื่อนแผนไปสู่การปฏิบัติด้านแผ่นดินไหว ตามแผนปฏิบัติการด้านแผนแม่บทป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย จากแผ่นดินไหวและอาคารถล่ม เพื่อประเมินทั้งสิ้น 4 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ 1 การป้องกันและลดผลกระทบ ยุทธศาสตร์ที่ 2 การเตรียมความพร้อม ยุทธศาสตร์ที่ 3 การจัดการในภาวะฉุกเฉิน และยุทธศาสตร์ที่ 4 การจัดการหลังเกิดภัย

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามการปฏิบัติตามแนวนโยบายแผ่นดินไหวในชุมชน ในด้านการปฏิบัติตามแนวนโยบายและความถี่ของการปฏิบัติประกอบด้วย 3 ขั้นตอนคือ ก่อนเกิดแผ่นดินไหว ขณะเกิดแผ่นดินไหว และหลังเกิดแผ่นดินไหว

การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 14
 "Global Goals, Local Actions: Looking Back and Moving Forward 2021"
 วันพุธที่ 18 สิงหาคม 2564

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

การหาความเที่ยงตรงของเนื้อหา

การตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม โดยนำไปตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาและความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ ตลอดจนการเรียงลำดับเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิเป็นอาจารย์จำนวน 5 ท่าน หลังจากนั้นนำมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ มีค่าดัชนีความสอดคล้องเชิงเนื้อหา อยู่ระหว่าง 0.66 – 1.00 และนำไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างที่มีความคล้ายคลึงกัน จำนวน 50 คน นำมาตรวจสอบค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม การประเมินกระบวนการขับเคลื่อนแผนไปสู่การปฏิบัติด้านแผ่นดินไหว ตามแผนปฏิบัติการด้านแผนแม่บทป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย จากแผ่นดินไหวและอาคารถล่ม และแบบสอบถามการปฏิบัติตามนโยบายแผ่นดินไหวในชุมชน นำมาวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค (Cronbach alpha's coefficient) ได้ค่าความเที่ยงแบบสอบถามการประเมินกระบวนการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการด้านแผ่นดินไหวในชุมชน เท่ากับ 0.911 และค่าความเที่ยงแบบสอบถามการปฏิบัติตามนโยบายแผ่นดินไหวในชุมชน เท่ากับ 0.914

การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ได้ผ่านการพิจารณาจากสำนักงานคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเชียงราย ตามเลขที่ CRPHO NO. 15/2564 ลงวันที่ 4 มีนาคม 2564 หลังจากนั้นผู้วิจัยได้ขออนุญาตกลุ่มตัวอย่างก่อนการเข้าร่วมวิจัย โดยขอความร่วมมือและชี้แจงสิทธิของกลุ่มตัวอย่างให้ทราบ และให้กลุ่มตัวอย่างตัดสินใจเข้าร่วม ด้วยความสมัครใจ หลังจากที่ผู้วิจัยได้อธิบายวัตถุประสงค์ และชี้แจงข้อมูลที่ได้รับจากกลุ่มตัวอย่างถือเป็นความลับ ซึ่งในการเก็บรวบรวมข้อมูลจะไม่ได้เขียนชื่อหรือที่อยู่ของกลุ่มตัวอย่างไว้ การวิเคราะห์ข้อมูลจะวิเคราะห์ในภาพรวมและนำมาใช้ประโยชน์ในเชิงวิชาการเท่านั้น

การเก็บรวบรวมข้อมูล

เมื่อได้รับการอนุมัติในการดำเนินการวิจัยจากสำนักงานคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเชียงรายแล้ว ผู้วิจัยได้ประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐในที่นี่คือ เทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบลตามแนวรอยเลื่อนทั้ง 7 แนว ได้ทั้งสิ้น 14 หน่วยงาน โดยขออนุญาตเข้าเก็บข้อมูลหน่วยงานละ 10 ท่าน ดังนี้

1. ประสานงานผ่านผู้นำหมู่บ้าน หัวหน้าหน่วยงานพื้นที่เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่เพื่อนัดกลุ่มตัวอย่างในการให้ข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย
2. ประชุมชี้แจงกลุ่มตัวอย่าง โดยอธิบายถึงกระบวนการในการวิจัย เพื่อพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง
3. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล และตรวจสอบความถูกต้องและครบถ้วนของข้อมูล แล้วนำข้อมูลที่ได้รับไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ความถี่ ร้อยละ วิเคราะห์คะแนนพฤติกรรมการรับมือแผ่นดินไหวโดยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 14
 "Global Goals, Local Actions: Looking Back and Moving Forward 2021"
 วันพุธที่ 18 สิงหาคม 2564

สรุปผลการวิจัย

ข้อมูลส่วนบุคคล

การวิจัยครั้งนี้ประชากรเป็นบุคลากรภาครัฐ ที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับการรับมือแผ่นดินไหวในพื้นที่ และมีส่วนสำคัญในการนำนโยบายของภาครัฐไปดำเนินการ และเป็นผู้ขับเคลื่อนแนวนโยบาย ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 85 ราย ร้อยละ 60.7 รองลงมาเพศหญิงจำนวน 55 ราย ร้อยละ 39.3 ช่วงอายุส่วนใหญ่ อายุ 44 ปี – 55 ปี จำนวน 50 ราย ร้อยละ 35.7 น้อยสุดช่วงอายุ 56ปี – 67 ปีจำนวน 18 ราย ร้อยละ 12.9 ทั้งหมดนับถือศาสนาพุทธ ระดับการศึกษาส่วนใหญ่ระดับปริญญาตรี จำนวน 51 ราย ร้อยละ 36.4 ความพร้อมของหน่วยงานในการนำนโยบายไปปฏิบัติ ส่วนใหญ่มีความพร้อมจำนวน 105 ราย ร้อยละ 75.0 ส่วนใหญ่ไม่เคยมีประสบการณ์การรับมือแผ่นดินไหวมาก่อน จำนวน 102 ร้อยละ 72.9 การนำนโยบายภาครัฐไปปฏิบัติส่วนใหญ่ไม่ครอบคลุม จำนวน 65 รายร้อยละ 46.4 และท่านมีแผนเตรียมความพร้อมในการรับมือแผ่นดินไหว จำนวน 94 ราย ร้อยละ 67.1

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (n=140)

	ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ	ชาย	85	60.7
	หญิง	55	39.3
2. อายุ	20 ปี – 31ปี	24	17.1
	32 ปี – 43 ปี	48	34.3
	44ปี – 55ปี	50	35.7
	56ปี – 67ปี	18	12.9
	3. ศาสนา	พุทธ	140
4.ระดับการศึกษา	ประถมศึกษา	6	4.3
	มัธยมศึกษาตอนต้น	10	7.1
	มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	22	15.7
	อนุปริญญา/ปวส.	13	9.3
	ปริญญาตรี	51	36.4
	สูงกว่าปริญญาตรี	38	27.2
5. ความพร้อมของหน่วยงานในการนำนโยบายไปปฏิบัติ	ไม่มีความพร้อม	8	5.7
	มีความพร้อม	105	75.0
	ไม่แน่ใจ	27	19.3
6. เคยมีประสบการณ์กับการรับมือแผ่นดินไหวมาก่อน	ไม่มี	102	72.9
	มี	38	27.1
	ไม่ทั่วถึง	65	46.4

การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 14
 "Global Goals, Local Actions: Looking Back and Moving Forward 2021"
 วันพุธที่ 18 สิงหาคม 2564

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
7. สามารถนำนโยบายภาครัฐไปปฏิบัติได้ครอบคลุม	37	26.4
	ไม่แน่ใจ	38
8. ท่านมีแผนเตรียมความพร้อม	ไม่มี	46
	มี	94

กระบวนการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติภาครัฐสู่การปฏิบัติภัยแผ่นดินไหวในชุมชน

จากตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของการนำนโยบายภาครัฐไปสู่การปฏิบัติแผ่นดินไหวในชุมชนพบว่าโดยรวมหน่วยงานมีการเตรียมความพร้อมก่อนเกิดแผ่นดินไหวส่วนใหญ่มากกว่าร้อยละ 50 โดยพบว่าหน่วยงานของท่านได้มีการจัดทำแผนป้องกันและจัดการความเสี่ยงจากแผ่นดินไหวมากที่สุด มีการปฏิบัติจำนวน 99 ราย ร้อยละ 70.7 และการเตรียมความพร้อมน้อยที่สุดหน่วยงานของท่านมีระบบแจ้งเตือนเมื่อเกิดเหตุการณ์แผ่นดินไหวในบริเวณพื้นที่ใกล้เคียง จำนวน 47 คน ร้อยละ 33.6 ขณะเกิดแผ่นดินไหวพบว่าโดยรวมหน่วยงานมีการเตรียมความพร้อมมากกว่าร้อยละ 50 โดยพบว่าหน่วยงานของท่านมีการจัดตั้งทีมในการช่วยเหลือฉุกเฉินเมื่อเกิดเหตุการณ์แผ่นดินไหว และหน่วยงานของท่านมีการจัดระบบการให้บริการด้านการแพทย์และการสาธารณสุขอย่างทันที่ มีการปฏิบัติจำนวนเท่ากัน 95 ราย ร้อยละ 67.9 และการเตรียมความพร้อมน้อยที่สุดหน่วยงานของท่านจัดตั้งศูนย์บัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจากเหตุการณ์แผ่นดินไหว จำนวน 83 ราย ร้อยละ 59.3 และหลังเกิดแผ่นดินไหวพบว่าภาพรวมหน่วยงานมีการเตรียมความพร้อมน้อยกว่าร้อยละ 50 โดยพบว่าหน่วยงานของท่านมีการจัดการสภาพแวดล้อมในพื้นที่ประสบภัยจากเหตุการณ์แผ่นดินไหว เช่น ชยะ ซากปรักหักพัง และโรคระบาด เป็นต้น และหน่วยงานของท่านมีการรายงานติดตาม และประสานงานกับหัวหน้าหน่วยงานในระดับผู้บริหารและกระทรวงต่าง ๆ จำนวนเท่ากัน 82 ราย ร้อยละ 58.6 และการเตรียมความพร้อมน้อยที่สุดหน่วยงานของท่านมีการจัดเตรียมนักจิตวิทยาไว้ให้กับผู้ประสบภัยจากเหตุการณ์แผ่นดินไหว จำนวน 43 ราย ร้อยละ 30.7

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของกระบวนการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติภาครัฐสู่การปฏิบัติภัยแผ่นดินไหวในชุมชน (n=140)

ข้อคำถาม	ปฏิบัติ		ไม่ปฏิบัติ	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ

ก่อนเกิดแผ่นดินไหว

1. หน่วยงานของท่านได้มีการจัดทำระบบข้อมูลข่าวสารหรือสารสนเทศด้านการบริหารจัดการแผ่นดินไหว	95	67.9	45	32.1
---	----	------	----	------

การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 14
 "Global Goals, Local Actions: Looking Back and Moving Forward 2021"
 วันพุธที่ 18 สิงหาคม 2564

ข้อคำถาม	ปฏิบัติ		ไม่ปฏิบัติ	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
2. หน่วยงานของท่านได้มีการจัดทำแผนป้องกันและจัดการความเสี่ยงจากแผ่นดินไหว	99	70.7	41	29.3
3. หน่วยงานของท่านได้ส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับแผ่นดินไหวให้กับประชาชนในชุมชน	98	70.0	42	30.0
4. หน่วยงานของท่านได้มีการสื่อสารและประชาสัมพันธ์ความรู้และการปฏิบัติตัวเมื่อเกิดแผ่นดินไหวให้กับประชาชนในชุมชน	98	70.0	42	30.0
5. หน่วยงานของท่านมีการจัดเตรียมกองทุนหรืองบประมาณสำรองเพื่อรองรับการเกิดเหตุการณ์แผ่นดินไหว	75	53.6	65	46.4
6. หน่วยงานของท่านมีการจัดเตรียมทีมและซักซ้อมแผนป้องกันแผ่นดินไหว	80	57.1	60	42.9
7. หน่วยงานของท่านมีระบบแจ้งเตือนเมื่อเกิดเหตุการณ์แผ่นดินไหวในบริเวณพื้นที่ใกล้เคียง	47	33.6	93	66.4
8. หน่วยงานของท่านมีระบบติดต่อสื่อสารสำรองในกรณี que ระบบติดต่อสื่อสารหลักมีปัญหา	86	61.4	54	38.6
9. หน่วยงานของท่านมีการเตรียมพร้อมประชาชนในชุมชนเพื่อรับมือเมื่อเกิดแผ่นดินไหว	84	60.0	56	40.0
ขณะเกิดแผ่นดินไหว				
10. หน่วยงานของท่านจัดตั้งศูนย์บัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจากเหตุการณ์แผ่นดินไหว	83	59.3	57	40.7
11. หน่วยงานของท่านมีแผนเชื่อมโยงระบบติดต่อสื่อสารระหว่างหน่วยงานได้ตลอดเวลาเมื่อเกิดเหตุการณ์	84	60.0	56	40.0
12. หน่วยงานของท่านมีการจัดตั้งทีมในการช่วยเหลือฉุกเฉินเมื่อเกิดเหตุการณ์แผ่นดินไหว	95	67.9	45	32.1
13. หน่วยงานของท่านมีการจัดระบบการให้บริการด้านการแพทย์และการสาธารณสุขอย่างทันที่	95	67.9	45	32.1
14. หน่วยงานของท่านมีระบบการส่งต่อผู้ประสบภัยจากเหตุการณ์แผ่นดินไหวได้อย่างมีประสิทธิภาพ	86	61.4	54	38.6

การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 14
 "Global Goals, Local Actions: Looking Back and Moving Forward 2021"
 วันพุธที่ 18 สิงหาคม 2564

ข้อความคำถาม	ปฏิบัติ		ไม่ปฏิบัติ	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
15. หน่วยงานของท่านมีการจัดตั้งศูนย์ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับแผ่นดินไหวและเผยแพร่ข่าวสารให้กับประชาชนทุกคนได้รับทราบเป็นระยะ	91	65.0	49	35.0
หลังเกิดแผ่นดินไหว				
16. หน่วยงานของท่านมีการจัดเตรียมโรงพยาบาลสนามในพื้นที่เพื่อให้มีความพร้อมในการรองรับผู้ได้รับบาดเจ็บผู้ประสบภัยจากเหตุการณ์แผ่นดินไหว	64	45.7	76	54.3
17. หน่วยงานของท่านมีการจัดหาที่พักอาศัยชั่วคราว การจ่ายเงินชดเชย และการจัดหาอาชีพให้กับผู้ประสบภัยจากเหตุการณ์แผ่นดินไหว	64	45.7	76	54.3
18. หน่วยงานของท่านมีการฟื้นฟูสุขภาพให้กับผู้ประสบภัย และซ่อมแซมโครงสร้างที่เสียหายจากเหตุการณ์แผ่นดินไหว	76	54.3	64	45.7
19. หน่วยงานของท่านมีการจัดการสภาพแวดล้อมในพื้นที่ประสบภัยจากเหตุการณ์แผ่นดินไหว เช่น ขยะ ซากปรักหักพัง และโรคระบาด เป็นต้น	82	58.6	58	41.4
20. หน่วยงานของท่านมีการรายงาน ติดตาม และประสานงานกับหัวหน้าหน่วยงานในระดับผู้บริหารและกระทรวงต่าง ๆ	82	58.6	58	41.4
21. หน่วยงานของท่านมีการถอดบทเรียนเกี่ยวกับการจัดการแผ่นดินไหว	64	45.7	76	54.3
22. หน่วยงานของท่านมีการจัดเตรียมทีมปฏิบัติการฉุกเฉินทางการแพทย์ในภาวะภัยพิบัติ (Mini MERT) จากเหตุการณ์แผ่นดินไหว	65	46.4	75	53.6
23. หน่วยงานของท่านมีการจัดเตรียมนักจิตวิทยาไว้ให้กับผู้ประสบภัยจากเหตุการณ์แผ่นดินไหว	43	30.7	97	69.3
24. หน่วยงานของท่านมีการจัดเตรียมน้ำสะอาดเพื่อการอุปโภคบริโภค และห้องน้ำ ห้องส้วมไว้ให้กับผู้ประสบภัยจากเหตุการณ์แผ่นดินไหว	82	58.6	58	41.4

การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 14
 "Global Goals, Local Actions: Looking Back and Moving Forward 2021"
 วันพุธที่ 18 สิงหาคม 2564

ข้อความคำถาม	ปฏิบัติ		ไม่ปฏิบัติ	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
25. หน่วยงานของท่านมีการจัดเตรียมระบบการค้นหาและขึ้นทะเบียนผู้บาดเจ็บ ผู้สูญหายจากเหตุการณ์แผ่นดินไหว	71	50.7	69	49.3

การปฏิบัติตามแนวนโยบายแผ่นดินไหวในชุมชน

จากตารางที่ 3 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับการปฏิบัติตามนโยบายดินไหวในชุมชนภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ก่อนเกิดแผ่นดินไหว ขั้นตอนการลดความเสี่ยงและหลีกเลี่ยงภัยส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ขั้นตอนการเตรียมความพร้อมส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ขณะเกิดแผ่นดินไหวขั้นตอนการตอบสนองและการจัดการภัยพิบัติส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง และหลังเกิดแผ่นดินไหว ขั้นตอนการฟื้นฟู ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 3 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับการปฏิบัติตามนโยบายดินไหวในชุมชน (n=140)

ข้อความคำถาม	จำนวนและร้อยละระดับการปฏิบัติ					\bar{x}	S.D.	ระดับปฏิบัติ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
ก่อนเกิดแผ่นดินไหว								
ขั้นตอนการลดความเสี่ยงและหลีกเลี่ยงภัย								
1. หน่วยงานของท่านมีการจัดทำโครงการป้องกันภัยพิบัติมาตรการป้องกันภัยแผ่นดินไหว	4 (2.9)	45 (32.1)	51 (36.4)	31 (22.1)	9 (6.4)	3.02	0.95	ปานกลาง
2. หน่วยงานของท่านมีการติดตั้งระบบเตือนภัยเมื่อเกิดเหตุการณ์แผ่นดินไหว	3 (2.1)	28 (20)	39 (27.9)	51 (36.4)	19 (13.6)	2.60	1.02	ปานกลาง
3. หน่วยงานของท่านมีการกำหนดเป้าหมายและแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนกรณีแผ่นดินไหว	4 (2.9)	38 (27.1)	49 (35)	39 (27.9)	10 (7.1)	2.90	0.97	ปานกลาง
4. หน่วยงานของท่านมีการร่วมกันวางแผนเพื่อกำหนดแนวทางการดำเนินงานที่สอดคล้องกับบริบทและความต้องการกับชุมชนเพื่อรองรับเหตุการณ์แผ่นดินไหว	6 (4.3)	37 (26.4)	49 (35)	39 (27.9)	9 (6.4)	2.94	0.98	ปานกลาง
5. หน่วยงานของท่านมีการจัดการแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับการรับมือแผ่นดินไหว	7 (5.0)	30 (21.4)	56 (40)	36 (25.7)	10 (7.1)	2.90	0.98	ปานกลาง
6. หน่วยงานของท่านมีการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ความรู้เกี่ยวกับแผ่นดินไหว	10 (7.1)	39 (27.9)	55 (39.3)	29 (20.7)	7 (5)	3.11	0.98	ปานกลาง

การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 14
 "Global Goals, Local Actions: Looking Back and Moving Forward 2021"
 วันพุธที่ 18 สิงหาคม 2564

ข้อความถาม	จำนวนและร้อยละระดับการปฏิบัติ					x̄	S.D.	ระดับปฏิบัติ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
7. หน่วยงานของท่านมีการจัดสรรงบประมาณเพื่อรองรับในการดำเนินการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กรณีเกิดเหตุการณ์แผ่นดินไหว	13 (9.3)	37 (26.4)	37 (26.4)	44 (31.4)	9 (6.4)	3.00	1.10	ปานกลาง
8. หน่วยงานของท่านมีการเตรียมความพร้อมด้านต่าง ๆ เพื่อรับมือกับเหตุการณ์แผ่นดินไหว	10 (7.1)	39 (27.9)	52 (37.1)	31 (22.1)	8 (5.7)	3.08	1.00	ปานกลาง
ขั้นตอนการเตรียมความพร้อม								
9. หน่วยงานของท่านมีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกหรือจำเป็นสำหรับลดผลกระทบจากเหตุการณ์แผ่นดินไหว เช่น กำหนดเส้นทางอพยพ จัดเตรียมที่หลบภัย ป้ายสัญลักษณ์ เป็นต้น	7 (5.0)	36 (25.7)	47 (33.6)	37 (26.4)	13 (9.3)	2.90	1.04	ปานกลาง
10. หน่วยงานของท่านมีการเตรียมความพร้อมของวัสดุ อุปกรณ์ สำหรับป้องกันและช่วยเหลือกรณีเกิดเหตุการณ์แผ่นดินไหวอย่างเพียงพอ	7 (5.0)	34 (24.3)	51 (36.4)	38 (27.1)	10 (7.1)	2.92	1.04	ปานกลาง
11. หน่วยงานของท่านมีการจัดกิจกรรมหรืออบรมเพื่อฝึกทักษะให้ปฏิบัติตนได้ถูกต้อง เมื่อเกิดเหตุการณ์แผ่นดินไหว เช่น การฝึกซ้อมอพยพ และการฝึกปฐมพยาบาล	8 (5.7)	39 (27.9)	44 (31.4)	40 (28.6)	9 (6.4)	2.97	0.97	ปานกลาง
ขณะเกิดแผ่นดินไหว								
ขั้นตอนการตอบสนองและการจัดการภัยพิบัติ								
12. หน่วยงานของท่านมีการจำลองสถานการณ์เพื่อฝึกซ้อมแผนหลบภัยเมื่อเกิดเหตุการณ์แผ่นดินไหว	4 (2.9)	34 (24.3)	52 (37.1)	38 (27.1)	12 (8.6)	2.85	0.97	ปานกลาง
13. หน่วยงานของท่านมีการสำรวจโครงสร้างสิ่งปลูกสร้าง อาคาร บ้านเรือนต่าง ๆ	4 (2.9)	39 (27.9)	51 (36.4)	37 (26.4)	9 (6.4)	2.94	0.95	ปานกลาง
14. หน่วยงานของท่านมีการจัดตั้งศูนย์ข้อมูลข่าวสารเพื่อติดต่อประสานงานให้ความช่วยเหลือ	6 (4.3)	43 (30.7)	562 (37.1)	32 (22.9)	7 (5.0)	3.06	0.95	ปานกลาง
15. หน่วยงานของท่านมีการจัดตั้งศูนย์ฉุกเฉินเพื่อช่วยเหลือทางด้านสาธารณสุขอย่างเร่งด่วนภายใน 1-3 ชั่วโมง	7 (5.0)	40 (28.6)	43 (30.7)	35 (25.0)	15 (10.7)	2.92	1.08	ปานกลาง
16. หน่วยงานของท่านมีการให้ความช่วยเหลืออย่างเร่งด่วนเป็นขั้นตอนใน 72 ชั่วโมงแรกหลังจากแผ่นดินไหว	8 (5.7)	48 (34.3)	42 (30)	31 (22.1)	11 (7.9)	3.07	1.05	ปานกลาง
17. หน่วยงานของท่านมีการให้อาหาร น้ำ เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัยแก่ผู้ประสบภัยอย่างเพียงพอ	11 (7.9)	43 (30.7)	47 (33.6)	32 (22.9)	7 (5.0)	3.13	1.01	ปานกลาง

การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 14
 "Global Goals, Local Actions: Looking Back and Moving Forward 2021"
 วันพุธที่ 18 สิงหาคม 2564

ข้อคำถาม	จำนวนและร้อยละระดับการปฏิบัติ					x̄	S.D.	ระดับปฏิบัติ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
18. หน่วยงานของท่านมีการเข้าถึงผู้ประสบภัยโดยตรง เพื่อรับรู้ข้อมูลที่ต้องการ	13 (9.3)	52 (37.1)	43 (30.7)	25 (17.9)	7 (5.0)	3.27	1.02	ปานกลาง
19. หน่วยงานของท่านมีการติดต่อประสานงานหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องเพื่อการช่วยเหลือที่มีประสิทธิภาพและตรงต่อความต้องการของผู้ประสบภัย	7 (5.0)	55 (39.3)	47 (33.6)	26 (18.6)	5 (3.6)	3.23	0.93	ปานกลาง
20. หน่วยงานของท่านเป็นศูนย์ข้อมูลข่าวสารหรือข้อมูลสารสนเทศที่หน่วยงานอื่น ๆ หรือประชาชนทั่วไปสามารถเข้าถึงได้	6 (4.3)	53 (37.9)	49 (35)	27 (19.3)	4 (2.9)	3.35	1.82	ปานกลาง
21. หน่วยงานของท่านมีการประกาศ การแจ้งเตือน เหตุการณ์ที่เป็นไปและเหตุการณ์ที่กำลังเกิดขึ้น เพื่อให้ประชาชนรับมือได้อย่างถูกต้อง	9 (6.4)	46 (32.9)	49 (35.0)	28 (20.0)	8 (5.7)	3.14	1.00	ปานกลาง
22. หน่วยงานของท่านมีการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยในด้านต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง เพื่อช่วยให้ผู้ประสบภัยกลับมาใช้ชีวิตได้อย่างปกติได้ให้ไวที่สุด	11 (7.9)	52 (37.1)	44 (31.4)	26 (18.6)	7 (5.0)	3.24	1.00	ปานกลาง
23. หน่วยงานของท่านมีการมอบหมายภาระหน้าที่ในการช่วยเหลือผู้ประสบภัยอย่างชัดเจนในหน่วยงานราชการท้องถิ่น เพื่อการทำงานที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากที่สุด	11 (7.9)	56 (40.0)	40 (28.6)	29 (20.7)	4 (2.9)	3.29	0.97	ปานกลาง
หลังเกิดแผ่นดินไหว								
ขั้นตอนการฟื้นฟู								
24. หน่วยงานของท่านมีการบูรณะซ่อมแซมเส้นทางคมนาคม สาธารณูปโภคต่าง ๆ เช่น ไฟฟ้า ประปา ให้ใช้ได้ปกติ	17 (12.1)	50 (35.7)	44 (31.4)	24 (17.1)	5 (3.6)	3.35	1.01	ปานกลาง
25. หน่วยงานของท่านมีการจัดสรรงบประมาณเพื่อช่วยเหลือชดเชยแก่ผู้ประสบภัย	12 (8.6)	39 (27.9)	53 (37.9)	25 (17.9)	11 (7.9)	3.11	1.05	ปานกลาง
26. หน่วยงานของท่านมีการดูแลทรัพย์สินของประชาชนที่จำเป็นต้องอพยพจากถิ่นที่อยู่อาศัย	7 (5.0)	46 (32.9)	46 (32.9)	31 (22.1)	11 (7.9)	3.06	1.01	ปานกลาง
27. หน่วยงานของท่านมีการจัดตั้งศูนย์ฉุกเฉิน เพื่อให้การช่วยเหลือผู้ประสบภัยในทุกด้าน และเป็นศูนย์กลางข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ	8 (5.7)	56 (40.0)	42 (30.0)	29 (20.7)	5 (3.6)	3.23	0.96	ปานกลาง
28. หน่วยงานของท่านมีการขอความร่วมมือจากภาครัฐ เอกชนในการช่วยเหลือผู้ประสบภัยเหตุการณ์แผ่นดินไหว	10 (7.1)	59 (42.1)	39 (27.9)	28 (20.0)	4 (2.9)	3.30	0.96	ปานกลาง

การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 14
 "Global Goals, Local Actions: Looking Back and Moving Forward 2021"
 วันพุธที่ 18 สิงหาคม 2564

ข้อคำถาม	จำนวนและร้อยละระดับการปฏิบัติ					x̄	S.D.	ระดับปฏิบัติ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
29. หน่วยงานของท่านมีการช่วยเหลือ สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ในการบูรณะซ่อมแซมที่อยู่อาศัยที่ได้รับการความเสียหาย	12 (8.6)	50 (35.7)	42 (30.0)	28 (20.0)	8 (5.7)	3.21	1.04	ปานกลาง
30. หน่วยงานของท่านมีการจัดหาแหล่งเงินทุน กู้ยืม ระยะเวลาผ่อนผันการใช้หนี้ต่าง ๆ ของผู้ประสบภัย	4 (2.9)	34 (24.3)	32 (22.9)	45 (32.1)	25 (17.9)	2.62	1.12	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยรวมของระดับการปฏิบัติ						3.08	0.84	ปานกลาง

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ประชากรเป็นบุคลากรภาครัฐที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับการรับมือแผ่นดินไหวในพื้นที่และมีส่วนสำคัญในการนำนโยบายของภาครัฐไปดำเนินการและเป็นผู้ขับเคลื่อนนโยบาย ความพร้อมของหน่วยงานในการนำนโยบายไปปฏิบัติ ส่วนใหญ่มีความพร้อมจำนวน 105 ราย ร้อยละ 75.0 เคยมีประสบการณ์กับการรับมือแผ่นดินไหวมาก่อน ส่วนใหญ่ไม่เคยมีประสบการณ์จำนวน 102 ร้อยละ 72.9 สามารถนำนโยบายภาครัฐไปปฏิบัติได้ครอบคลุมส่วนใหญ่ไม่ครอบคลุม จำนวน 65 รายร้อยละ 46.4 และท่านมีแผนเตรียมความพร้อมในการรับมือแผ่นดินไหว จำนวน 94 ราย ร้อยละ 67.1 สอดคล้องกับงานวิจัยของศุภกร ตุ้ยไตรรัตน์ และสรันยา เสงพะพรหม (2560) แผ่นดินไหว เป็นภัยพิบัติที่ก่อให้เกิดความสูญเสียทั้งต่อชีวิตและทรัพย์สินในหลายประเทศทั่วโลก หลายประเทศที่เผชิญกับเหตุการณ์แผ่นดินไหวตลอดเวลา ได้มีการเตรียมพร้อมให้กับประชาชนตั้งแต่วัยเด็ก โดยการให้ความรู้ มีแนวทาง และฝึกปฏิบัติ เพื่อให้เกิดทักษะในการรักษาชีวิตให้ปลอดภัยจากภัยพิบัติดังกล่าว แต่ยังมีอีกหลายประเทศที่ไม่เคยเผชิญกับเหตุการณ์แผ่นดินไหวหรือเคยแต่ระดับความถี่และระดับความรุนแรง ของเหตุการณ์ไม่ได้ส่งผลกระทบต่อการใช้ชีวิตประจำวัน เช่นประเทศไทย จึงไม่ได้เน้นและให้ความสำคัญ กับการเตรียมความพร้อมและสร้างความตระหนักรู้ให้กับประชาชนในการเผชิญกับเหตุการณ์ดังกล่าว อย่างจริงจัง ผลที่ตามมาคือ เกิดความสูญเสียอย่างมากในวงกว้าง แต่สามารถลดความสูญเสียได้หากมีความพร้อมในการรับมือและปฏิบัติตนเมื่อเผชิญกับเหตุการณ์ดังกล่าว สอดคล้องกับงานวิจัยของจิตาภา เร่งมีศรีสุข และคณะ (2559) ที่ศึกษามาตรการของรัฐเพื่อการรับมือภัยพิบัติในภูมิภาคอาเซียน พบว่าภัยพิบัติทางธรรมชาติเป็นปรากฏการณ์ที่สร้างความเสียหายเป็นบริเวณกว้างสามารถเกิดขึ้นได้ทุกพื้นที่ของภูมิภาคอาเซียน ในภูมิภาคอาเซียนก็สามารถพบเห็นโศกนาฏกรรมทางธรรมชาติได้เช่นกัน ดังนั้น การเตรียมมาตรการให้พร้อมรับมือกับภัยพิบัติในอาเซียนจึงมีความจำเป็นยิ่งซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของบทความนี้ที่ว่า เพื่อศึกษามาตรการของรัฐในการรับมือกับภัยพิบัติของภูมิภาคอาเซียน บทความนี้มุ่งเน้นในการนำเสนอวิธีการป้องกันภัย ธรรมชาติโดยผ่านกระบวนการวิจัยเชิงประยุกต์ เป็นการวิเคราะห์เอกสาร และสังเคราะห์งาน วิจัยผ่านการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อให้เกิดการพัฒนาองค์ความรู้ที่สามารถนำไปสู่การสร้างรัฐให้ พร้อมรับมือกับภัยพิบัติที่อาจจะเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา รวมทั้งสร้างความเข้าใจกับคนในภูมิภาค อาเซียนให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับธรรมชาติได้อย่างสมดุล ทั้งนี้อาจเนื่องจากประสบการณ์จาก

การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 14
 "Global Goals, Local Actions: Looking Back and Moving Forward 2021"
 วันพุธที่ 18 สิงหาคม 2564

เหตุการณ์แผ่นดินไหวรุนแรงในปี พ.ศ. 2557 ของจังหวัดเชียงราย จึงทำให้เจ้าหน้าที่ของภาครัฐส่วนใหญ่มีประสบการณ์เหตุการณ์ดังกล่าวและมีความพร้อมในการรับมือมากขึ้น

ผลของการวิจัยในการนำแนวนโยบายภาครัฐไปสู่การปฏิบัติแผ่นดินไหวในชุมชน พบว่าภาพรวมหน่วยงานมีการเตรียมความพร้อมก่อนเกิด ขณะเกิดและหลังเกิดแผ่นดินไหวส่วนใหญ่มากกว่าร้อยละ 50 และระดับการปฏิบัติตามนโยบายดินไหวในชุมชนภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ก่อนเกิดแผ่นดินไหว ขั้นตอนการลดความเสี่ยงและหลีกเลี่ยงภัยส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ขั้นตอนการเตรียมความพร้อมส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ขณะเกิดแผ่นดินไหวขั้นตอนการตอบสนองและการจัดการภัยพิบัติส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง และหลังเกิดแผ่นดินไหว ขั้นตอนการฟื้นฟู ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลางสอดคล้องกับงานวิจัยของราเชนทร์ พูลทรัพย์ และบุญสม วราเอกศิริ (2560) ศึกษาแนวทางการจัดการตนเองของชุมชนจากผลกระทบของภัยพิบัติทางธรรมชาติด้านแผ่นดินไหวในจังหวัดเชียงราย พบว่าปัญหาและอุปสรรคในการจัดการภัยพิบัติแผ่นดินไหวเกิดจากการขาดองค์ความรู้ในการจัดการกับแผ่นดินไหว การขาดงบประมาณในการจัดการช่วยเหลือ การขาดความกระตือรือร้นต่อภัยแผ่นดินไหว อีกทั้งยังมีความเสี่ยงจากสภาพของบ้านเรือนที่อยู่อาศัย รวมทั้งยังไม่มีหน่วยงานในพื้นที่เข้ามาตรวจสอบแก้ไข สอดคล้องกับงานของ ชวงค์ อุบลี (2557) ได้อธิบายสอดคล้องไว้ว่าองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่ยังขาดความพร้อมและการเตรียมความพร้อมต่อการรับมือ การบริหารจัดการภัย พิบัติซึ่งในการพัฒนาศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำเป็นต้องมีการเตรียมความพร้อมในทุก ๆ ด้าน รวมทั้งกำลังคน งบประมาณ รวมถึงเครื่องมือจักรกล เครื่องใช้ที่จำเป็นพื้นฐานเพื่อรองรับในเรื่องการบริหารจัดการภัยพิบัติเช่นกัน แผนในการเตรียมความพร้อมที่จะรับมือสถานการณ์ที่จะเกิดขึ้น เป็นรูปแบบที่สำคัญเมื่อต้องเผชิญกับปัญหา เช่นเดียวกับ McLaughlin (n.d.) ได้สรุปผลของความสำคัญของแผนในการรับมือกับปัญหาภัยพิบัติว่า มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งที่ต้องกำหนดกรอบนโยบายในการจัดการกับภัยพิบัติธรรมชาติ และการบรรเทาผลกระทบ ซึ่งต้องให้ความสำคัญในการบูรณาการแบบองค์รวมเพื่อการจัดการความเสี่ยงจากภัยพิบัติได้อย่างดี โดยที่ผ่านๆ มาแผนในการเตรียมความพร้อมเพื่อรับมือกับภัยพิบัติจะเป็นเพียงแค่ตัวหนังสือในหน้ากระดาษ แต่ขาดการเตรียมการและฝึกซ้อมแผนตามกรอบที่วางไว้ ทำให้ตลอดเวลาที่ผ่านมาหากเกิดภัยพิบัติแล้วก็เพียงการแก้ไขเฉพาะหน้าเท่านั้น ในหลายประเทศได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของแผนในการเตรียมความพร้อมและรับมือกับภัยพิบัติ ซึ่งเป็นเรื่องที่ดีเป็นอย่างมาก หากประเทศไทย โดยเฉพาะจังหวัดเชียงรายตั้งอยู่ในพื้นที่ล่อเลียนแผ่นดินไหว สามารถนำกรอบแผนตามนโยบายมาปรับใช้ให้เกิดการ บูรณาการกับชุมชนในท้องถิ่นได้ ก็จะทำให้สามารถจัดการกับภัยพิบัติแผ่นดินไหว และลดความเสี่ยงได้อย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย และข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1. หน่วยงานภาครัฐโดยเฉพาะอย่างยิ่งเทศบาล องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรนำผลที่ได้ไปวางแผนในการเตรียมความพร้อมรับมือเมื่อเกิดแผ่นดินไหวในประเด็นที่ยังมีการเตรียมการในระดับต่ำได้แก่ ก่อนการเกิดควรมีระบบแจ้งเตือนเมื่อเกิดเหตุการณ์แผ่นดินไหวในบริเวณพื้นที่ใกล้เคียง ขณะเกิดแผ่นดินไหวควรมีการซักซ้อมการจัดตั้งศูนย์บัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจากเหตุการณ์แผ่นดินไหว ภายหลังจากเกิดแผ่นดินไหวควรมีการจัดเตรียมนักจิตวิทยาไว้ให้กับผู้ประสบภัยจากเหตุการณ์แผ่นดินไหว เป็นต้น

การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 14
 "Global Goals, Local Actions: Looking Back and Moving Forward 2021"
 วันพุธที่ 18 สิงหาคม 2564

2. จากงานวิจัยพบว่าระดับการปฏิบัติตามนโยบายดินไหวในชุมชนภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งก่อนเกิดแผ่นดินไหว ขณะเกิดแผ่นดินไหว และหลังเกิดแผ่นดินไหว ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมถึงภาคีเครือข่ายจึงควรให้ความสำคัญและจัดกิจกรรมกระตุ้นให้เกิดความตระหนัก มีการซักซ้อมแผนรับมือเพื่อให้เกิดทักษะเกิดความตระหนักและมีการเตรียมความพร้อมรับมือภัยแผ่นดินไหวอยู่เสมอ ซึ่งจะทำให้เกิดการรับรู้สมรรถนะในตนเอง และเกิดความมั่นใจในการจัดการภัยพิบัติดังกล่าวอย่างยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

- กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย. (2557). แผนปฏิบัติการป้องกันและบรรเทาภัยจากแผ่นดินไหวและอาคารถล่มจังหวัดเชียงใหม่. นนทบุรี: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- จิตภาภา เร่งมีศรีสุข และคณะ.(2559). มาตรการของรัฐเพื่อการรับมือภัยพิบัติในภูมิภาคอาเซียน. *วารสารพุทธอาเซียนศึกษา*. 1(2), 109 – 120.
- ชวงค์ อุบลี.(2557). “การบริหารจัดการภัยพิบัติ: บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดจันทบุรี”. *วารสารผู้ตรวจการแผ่นดิน*. 7(2), 51 – 69.
- ราเชนทร์ พูลทรัพย์ และบุญสม วราเอกศิริ.(2560). แนวทางการจัดการตนเองของชุมชนจากผลกระทบของภัยพิบัติทางธรรมชาติแผ่นดินไหวในจังหวัดเชียงราย. *วารสารสังคมศาสตร์วิชาการ*. 10(1), 82 – 97.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2550). กำหนดการรับน้ำหนัก ความต้านทาน ความคงทนของอาคาร และพื้นดินที่รองรับอาคารในการต้านทานแรงสั่นสะเทือนของแผ่นดินไหว. [ออนไลน์] [อ้างเมื่อ 22 เมษายน 2563]. From:http://ww.ddd.go.th/web_egd/Law_Engineering%20Bureau/MinistryLawEng2550.pdf
- สุวิทย์ โคสุวรรณ และวีระชาติวิเวกวิน. (2557). แผ่นดินไหวแม่ลาว เชียงรายกับลอยเลื่อนพะเยาสวนเหนือ (ส่วนแม่ลาว). [ออนไลน์] [อ้างเมื่อ 22 เมษายน 2563]. From: <http://www.trf.or.th/index.php/component/attachments/download/1556>.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.(2554).การจัดการภัยพิบัติและการฟื้นฟูบูรณะหลังการเกิดภัย กรณีศึกษาประเทศไทยและประเทศอื่นๆ.[อ้างเมื่อ 22 เมษายน 2563]. From:http://projectwre.eng.chula.ac.th/watercu_eng/sites/default/files/lecture%20intro%202112681%20materials/5%20nesdb_%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B8%88%E0%B8%B1%E0%B8%94%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3%20%E0%B8%9F%E0%B8%B7%E0%B9%89%E0%B8%99%E0%B8%9F%E0%B8%B9.pdf
- ศุภกร ตุย์ไตรรัตน์ และสรันยา เสงพระพรหม.(2560). การเตรียมความพร้อมรับมือต่อเหตุการณ์แผ่นดินไหว. *วารสารสมาคมเวชศาสตร์ป้องกันแห่งประเทศไทย*. 7(1); 114 - 120.
- McLaughlin, K. (n.d.). Framework on Community Based Disaster Risk Management in Vietnam. Centre for International Studies and Cooperation.